

Mirusieji pagal mirties priežastis

Turinys

1. Kontaktai
2. Metaduomenų atnaujinimas
3. Statistinės informacijos apžvalga
4. Matavimo vienetas (-ai)
5. Ataskaitinis laikotarpis
6. Instituciniai įgaliojimai
7. Konfidencialumas
8. Statistinės informacijos sklaidos politika
9. Statistinės informacijos skelbimo periodiškumas
10. Statistinės informacijos sklaidos formos, prieinamumas ir aiškumas
11. Kokybės vadyba
12. Reikalingumas ir aktualumas
13. Tikslumas ir patikimumas
14. Savalaikiškumas ir punktualumas
15. Palyginamumas ir suderinamumas
16. Statistiniam tyrimui atlikti reikalingos lėšos ir statistinės atskaitomybės našta respondentams
17. Statistinių rodiklių revizija
18. Statistinių duomenų apdorojimas
19. Pastabos ir kita informacija

1	Kontaktai	
1.1	Organizacijos kontaktai	Higienos institutas (HI)
1.2	Organizacijos padalinio kontaktai	Informacinių sistemų skyrius
1.3	Kontaktinis asmuo	Vilė Cicėnienė
1.4	Kontaktinio asmens pareigos	Vyr. specialistė
1.5	Kontaktinio asmens pašto adresas	Studentų g. 45A, LT-08107 Vilnius
1.6	Kontaktinio asmens el. pašto adresas	vile.ciceniene@hi.lt
1.7	Kontaktinio asmens telefono nr.	+370 690 81 927

1.8	Kontaktinio asmens fakso nr.	–
2	Metaduomenų atnaujinimas	
2.1	Metaduomenų patvirtinimo data	2026-06-29
2.2	Paskutinė metaduomenų sklaidos data	2026-06-29
2.3	Paskutinio metaduomenų atnaujinimo (peržiūros, patikros) data	2026-06-29
3	Statistinės informacijos apžvalga	
3.1	Statistinės informacijos aprašymas	Mirties priežasčių statistinio tyrimo tikslas – rengti ir teikti vartotojams statistinę informaciją apie mirusių gyventojų mirties priežastis pagal lytį, amžių, ligų grupes, Lietuvos Respublikos teritorijos administracinius vienetus. Mirties priežasčių duomenys gaunami iš medicininių mirties liudijimų ir medicininių perinatalinės mirties liudijimų. Statistinė informacija skelbiama pagal pagrindinę mirties priežastį. Pateikiami absoliutūs skaičiai, bendrasis mirtingumo rodiklis, standartizuotas mirtingumo rodiklis.
3.2	Naudojami klasifikatoriai	Tarptautinė statistinė ligų ir sveikatos problemų klasifikacija (TLK-10). Nuo 2011 m. – Tarptautinės statistinės ligų ir sveikatos sutrikimų klasifikacijos dešimtasys pataisytas ir papildytas leidimas „Sisteminis ligų sąrašas“ (Australijos modifikacija, TLK-10-AM). Lietuvos Respublikos administracinių vienetų ir gyvenamųjų vietovių klasifikatorius (LR AVGVK 2018); Pasaulio šalių ir teritorijų klasifikatorius; Valstybės ir savivaldybių kodų klasifikatorius; Gyventojų registro civilinės metrikacijos įstaigų klasifikatorius.
3.3	Sektorinė aprėptis	Visuomenės sveikata.

3.4	Apibrėžtis (-ys)	Amžius – sukakusių pilnų metų skaičius. Mirtis – negrįžtama žmogaus organizmo, kaip visumos, žūtis. Pagrindinė mirties priežastis – liga arba sužalojimas, sukėlęs patologinių būklių grandinę, tiesiogiai lėmusią mirtį, arba nelaimingo atsitikimo ar smurto aplinkybės, sukėlusios mirtiną sužalojimą.
3.5	Statistinio stebėjimo vienetas	Miręs asmuo, negyvas gimęs kūdikis
3.6	Statistinė tiriamoji visuma	Statistinis tyrimas apima mirusius Lietuvos Respublikos nuolatinis gyventojus ir Lietuvos Respublikoje negyvus gimusius kūdikius, kurių tėvai (ar bent vienas iš jų) yra Lietuvos Respublikos nuolatiniai gyventojai arba nežinomi.
3.7	Geografinė aprėptis	Visa šalies teritorija
3.8	Laiko aprėptis	Nuo 1998 m.
3.9	Bazinis laikotarpis	–
4	Matavimo vienetas (-ai)	Mirusiųjų skaičius – asmenys; Bendrasis mirtingumo rodiklis – 100 tūkst. gyventojų; Standartizuotas mirtingumo rodiklis – 100 tūkst. gyventojų.
5	Ataskaitinis laikotarpis	Mėnuo, metai
6	Instituciniai įgaliojimai	
6.1	Teisės aktai ir kiti susitarimai	2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1338/2008 dėl Bendrijos statistikos apie visuomenės sveikatą ir sveikatą bei saugą darbe; 2011 m. balandžio 5 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 328/2011, kuriuo įgyvendinamos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1338/2008 dėl Bendrijos statistikos apie visuomenės sveikatą ir sveikatą bei saugą darbe nuostatos dėl mirties priežasčių statistikos; Lietuvos Respublikos žmogaus mirties nustatymo ir kritinių būklių įstatymas;

		Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. liepos 8 d. nutarimas Nr. 709 „Dėl Mirties atvejų ir jų priežasčių valstybės registro įsteigimo ir jo nuostatų patvirtinimo“.
6.2	Apsikeitimas statistiniais duomenimis	Keitimasis statistiniais duomenimis, reikalingais Oficialiosios statistikos programai įgyvendinti, yra apibrėžtas Lietuvos Respublikos oficialiosios statistikos ir valstybės duomenų valdysenos įstatymo 17 straipsnyje.
7	Konfidencialumas	
7.1	Konfidencialumo užtikrinimo politika	Lietuvos Respublikos oficialiosios statistikos ir valstybės duomenų valdysenos įstatymas; 2009 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 223/2009 dėl Europos statistikos, panaikinant Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB, Euratomas) Nr. 1101/2008 dėl konfidencialių statistinių duomenų perdavimo Europos Bendrijų statistikos tarnybai, Tarybos reglamentą (EB) Nr. 322/97 dėl Bendrijos statistikos ir Tarybos sprendimą 89/382/EEB, Euratomas, įsteigiantį Europos Bendrijų statistikos programų komitetą; Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. liepos 8 d. nutarimas Nr. 709 „Dėl Mirties atvejų ir jų priežasčių valstybės registro įsteigimo ir jo nuostatų patvirtinimo“.
7.2	Duomenų konfidencialumą užtikrinančios taisyklės	Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos valdomų ir Higienos instituto tvarkomų registų ir valstybės informacinių sistemų duomenų saugos nuostatai , patvirtinti LR sveikatos apsaugos ministro 2025 m. spalio 14 d. įsakymu Nr. V-888.
8	Statistinės informacijos sklaidos politika	
8.1	Statistinės informacijos skelbimo kalendorius	Statistinė informacija skelbiama Oficialiosios statistikos portale pagal patvirtintą Oficialiosios statistikos kalendorių ir Higienos instituto interneto puslapyje pagal patvirtintą Sveikatos statistinių duomenų skelbimo kalendorių.

8.2	Nuoroda į statistinės informacijos skelbimo kalendorių	Oficialiosios statistikos kalendorius , Sveikatos statistinių duomenų skelbimo kalendorius
8.3	Statistinės informacijos skelbimo tvarka	Higienos instituto statistinė informacija rengiama ir skleidžiama laikantis nešališkumo ir objektyvumo principų, t. y. sistemingai, patikimai ir nešališkai, vadovaujantis profesiniais bei etikos standartais (Europos statistikos praktikos kodekso) ir laikantis skaidrios politikos ir praktikos vartotojų bei respondentų atžvilgiu. Visi vartotojai turi vienodas teises gauti statistinę informaciją. Visa statistinė informacija yra skelbiama vienu metu – 9 val. statistinės informacijos skelbimo dieną, nurodytą Oficialiosios statistikos portalo kalendoriuje. Statistinė informacija skelbiama vadovaujantis Oficialiosios statistikos sklaidos politikos gairėmis, Valstybės duomenų agentūros rengiamos informacijos sklaidos ir komunikacijos taisyklėmis, patvirtintomis Valstybės duomenų agentūros generalinio direktoriaus 2025 m. spalio 14 d. įsakymu Nr. DĮ-221, bei Oficialiosios statistinės informacijos skelbimo ir patikslinimų tvarkos aprašu, patvirtintu Higienos instituto direktoriaus 2025 m. kovo 20 d. įsakymu Nr. V-49.
9	Statistinės informacijos skelbimo periodiškumas	Mėnesinis, metinis
10	Statistinės informacijos sklaidos formos, prieinamumas ir aiškumas	
10.1	Informaciniai pranešimai	Informaciniai pranešimai nėra rengiami.
10.2	Leidiniai	Statistinė informacija skelbiama metiniuose leidiniuose „Mirties priežastys“, „ Lietuvos gyventojų sveikata ir sveikatos priežiūros įstaigų veikla “, „ Lietuvos sveikatos statistika “.
10.3	Duomenų bazės	Statistiniai rodikliai skelbiami Rodiklių duomenų bazėje (Gyventojai ir socialinė statistika -> Gyventojai -> Mirtingumas -> Mirusieji pagal mirties priežastis). Rodiklių duomenų bazės puslapis skirtas statistinės informacijos peržiūrai ir analizei. Daugiau informacijos

		apie Rodiklių duomenų bazę pateikiama Rodiklių duomenų bazės naudotojo vadove. Taip pat statistiniai rodikliai skelbiami Sveikatos statistinių duomenų portale ir Statistinių duomenų apie mirties priežastis paieškos priemonėje.
10.4	Prieiga prie mikroduomenų	Mirties atvejų ir jų priežasčių valstybės registro duomenys gali būti teikiami mokslo tikslams pagal vienkartinį paklausimą ar duomenų teikimo sutartį, vadovaujantis Mirties atvejų ir jų priežasčių valstybės registro nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. liepos 8 d. nutarimu „Dėl Mirties atvejų ir jų priežasčių valstybės registro įsteigimo ir jo nuostatų patvirtinimo“. Lietuvos atvirų duomenų portale skelbiami nuolatinių Lietuvos gyventojų, mirusių Lietuvoje ar užsienyje, ir nuolatinių Lietuvos Respublikos gyventojų negyvagimių mirties atvejų ir jų priežasčių duomenys.
10.5	Kita	Statistinė informacija apie mirties priežastis skelbiama Higienos instituto interneto puslapyje, Europos Sąjungos statistikos tarnybos (Eurostato) duomenų bazėje ir Pasaulio sveikatos organizacijos Europos regioninio biuro duomenų bazėje.
10.6	Metodologiniai dokumentai	Metodologiniai dokumentai skelbiami Higienos instituto internetiniame puslapyje skiltyje Mirties priežasčių registro metodinė informacija.
11	Kokybės vadyba	
11.1	Kokybės užtikrinimas	Statistinės informacijos ir jos rengimo kokybė užtikrinama vadovaujantis Europos statistikos praktikos kodekso nuostatomis ir ESS kokybės užtikrinimo gairėmis (angl. <i>ESS Quality Assurance Framework</i>).
11.2	Kokybės vertinimas	Duomenų kokybė atitinka tikslumo, savalaikiškumo ir punktualumo, palyginamumo ir suderinamumo reikalavimus. Registre atliekama pirminė įvedamų duomenų kontrolė: privalomų duomenų užpildymas, duomenų tinkamumo užtikrinimas ir įrašų suderinamumo tikrinimas. Duomenų kokybei užtikrinti atliekama duomenų įrašų patikra su Gyventojų registro ir Valstybės duomenų agentūros teikiama informacija

		apie mirusius asmenis. Duomenų kokybė vertinama pagal tarptautinius mirties priežasčių statistikos kokybės rodiklių pokyčius, kurie yra nurodyti Mirties priežasčių statistikos kokybės ataskaitoje .
12	Reikalingumas ir aktualumas	
12.1	Vartotojų poreikiai	Pagrindiniai statistinės informacijos vartotojai yra valstybės, savivaldybių institucijos ir įstaigos, tarptautinės organizacijos, žiniasklaida, verslo atstovai, mokslo institucijos ir studentai, kurių poreikiai tenkinami nepažeidžiant konfidencialumo principo. Statistinė informacija reikalinga mirties priežasčių analizei atlikti, savivaldybių visuomenės sveikatos biurams visuomenės sveikatos stebėsenos programoms vykdyti, mokslininkams, studentų tyrimų analizei atlikti, vykdomoms profilaktinėms programoms vertinti ir kt.
12.2	Vartotojų pasitenkinimas	Stebimas Higienos instituto portalo lankomumas, atliekamos interneto lankytojų apklausos, 2022 m. atliktas Vartotojų nuomonės apie sveikatos statistikos duomenų poreikį, kokybę ir prieinamumą tyrimas .
12.3	Statistinės informacijos išsamumas	Skelbiami visi reglamentuoti statistiniai rodikliai.
12.3.1	Reikalingos informacijos išsamumo laipsnis	Pagal Oficialiosios statistikos programos I dalį parengta informacija skelbiama 100 proc.
13	Tikslumas ir patikimumas	
13.1	Bendras tikslumas	Statistinė informacija rengiama administracinių duomenų pagrindu, todėl bendras duomenų tikslumas yra aukštas.
13.2	Imties paklaida	Atliekamas ištisinis statistinis tyrimas administracinių duomenų pagrindu, imtis nerenkama.
13.3	Paklaida, nesusijusi su imtimi	Statistinis tyrimas atliekama administracinių duomenų pagrindu. Statistinių duomenų tikslumas priklauso nuo administracinių šaltinių kokybės.
13.3.1	Paklaida, atsiradusi dėl neatsakymo	Paklaidos, atsirandančios dėl neatsakymo, neskaičiuojamos, skaičiavimams iš administracinių šaltinių gaunami visi reikalingi duomenys.

13.3.1.1	Statistinio vieneto neatsakymo lygis, proc.	Visi skaičiavimams naudojami duomenys gaunami iš administracinių šaltinių, statistinio vieneto neatsakymo lygis neskaičiuojamas.
13.3.1.2	Rodiklio neatsiskaitymo lygis, proc.	Laikoma, kad rodiklio neatsiskaitymo lygis 0 proc., visos reikalingos rodiklių reikšmės gaunamos iš administracinių šaltinių.
14	Savalaikiškumas ir punktualumas	
14.1	Savalaikiškumas	Ataskaitinio mėnesio išankstinė statistinė informacija skelbiama po 45 dienų ataskaitiniam mėnesiui pasibaigus, ataskaitinių metų – gegužės mėnesį, galutinė statistinė informacija – rugpjūčio mėnesio pradžioje.
14.2	Punktualumas	Statistinė informacija yra skelbiama pagal Oficialiosios statistikos kalendorių ir Sveikatos statistinių duomenų skelbimo kalendorių . Vėluojant paskelbti informaciją, vartotojams iš anksto pranešama, nurodant priežastį ir naują skelbimo datą.
14.2.1	Laiku paskelbtos statistinės informacijos dalis	100 proc.
15	Palyginamumas ir suderinamumas	
15.1	Geografinis palyginamumas	Statistinė informacija palyginama tarp Europos Sąjungos valstybių narių.
15.2	Palyginamumas laiko atžvilgiu	Užtikrinamas visiškas palyginamumas.
15.2.1	Palyginamų laiko eilučių ilgis	Nuo 1998 m.
15.3	Suderinamumas tarp skirtingų statistinių sričių	Rodiklių reikšmės yra suderinamos su nuolatinių gyventojų skaičiaus ir sudėties nustatymo statistiniu tyrimu.
15.4	Vidinis suderinamumas	Galutiniai mėnesiniai ir metiniai rodikliai tarpusavyje suderinti.
16	Statistiniam tyrimui atlikti reikalingos lėšos ir statistinės	Naudojami administraciniai duomenys. Šiuo atveju statistinės atskaitomybės naštos respondentams nėra. Statistiniam tyrimui atlikti 2025 m. buvo skirta 145,56 tūkst. eurų.

	atskaitomybės našta respondentams	
17	Statistinių rodiklių revizija	
17.1	Revizijos politika	Vadovaujamosi Oficialiosios statistinės informacijos skelbimo ir patikslinimų tvarkos aprašu , patvirtintu Higienos instituto direktoriaus 2025 m. kovo 20 d. įsakymu Nr. V-49
17.2	Revizijos praktika	Apie planinius patikslinimus (revizijas) vartotojai informuojami iš anksto Planinių sveikatos statistinės informacijos patikslinimų kalendoriuje . Keičiantis teisės aktams, atsiradus reikšmingoms klaidoms atliekamos statistinių rodiklių revizijos. Apie jų rezultatus ir atliktus pakeitimus vartotojai nedelsiant informuojami.
17.2.1	Revizijos metu gauto pokyčio vidurkis	Išankstiniai ir galutiniai rodikliai skiriasi nežymiai. Dažniausiai absoliutūs skaičiai nesiskiria, skiriasi tik tankio rodikliai dėl naudojamo išankstinio ar galutinio gyventojų skaičiaus.
18	Statistinių duomenų apdorojimas	
18.1	Statistinių duomenų šaltinis	Statistinių duomenų apie mirusiųjų mirties priežastis ir negyvų gimusių kūdikių mirties priežastis šaltinis yra Mirties atvejų ir jų priežasčių valstybės registras, kuriame kaupiami duomenys apie asmens sveikatos priežiūros įstaigų išduodamus medicininius (ir perinatalinės) mirties liudijimus ir kiti dokumentai, nurodyti Mirties atvejų ir jų priežasčių valstybės registro nuostatuose .
18.2	Statistinių duomenų rinkimo periodiškumas	Mėnesinis, metinis
18.3	Statistinių duomenų rinkimas	Mirties atvejų ir jų priežasčių valstybės registro duomenų teikėjai Higienos institutui teikia medicininius (ir perinatalinės) mirties liudijimus bei kitus dokumentus su juose nurodytais atitinkamais duomenimis. Elektroniniai medicininiai (ir perinatalinės) mirties liudijimai gaunami per Elektroninę sveikatos paslaugų ir bendradarbiavimo infrastruktūros informacinę sistemą (ESPBI IS). Užsienio valstybėse išduoti popieriniai medicininiai

		mirties liudijimai ir kiti asmens mirtį patvirtinantys dokumentai, kartą per mėnesį, paštu siunčiami Higienos institutui. Dauginių mirties priežasčių kodavimui naudojama Tarptautinė statistinė ligų ir sveikatos sutrikimų klasifikacija dešimtasys pataisytas ir papildytas leidimas „Sisteminis ligų sąrašas“, (Australijos modifikacija, TLK-10-AM). Vadovaujantis Tarptautinės statistinės ligų ir sveikatos problemų klasifikacijos (TLK-10) metodinėse rekomendacijose nurodytomis kodavimo taisyklėmis ir automatinio mirties priežasčių kodavimo sprendimų lentelių taisyklėmis, išrenkama pagrindinė mirties priežastis. Mirties atvejis ir jo priežastys laikomas įregistruotu, kai duomenys apie atvejį yra įrašomi į Registro duomenų bazę ir jam suteikiamas identifikavimo kodas
18.4	Statistinių duomenų tinkamumo patvirtinimas	Statistinių duomenų kontrolės reikalavimai pateikiami Mirties atvejų ir jų priežasčių valstybės registro objektų registravimo taisyklėse. Atliekama duomenų įrašų patikra su Gyventojų registro ir Valstybės duomenų agentūros teikiama informacija apie mirusius asmenis. Įregistruoti Mirties atvejų ir jų priežasčių valstybės registre duomenys ir gauti iš Gyventojų registro ir Valstybės duomenų agentūros duomenys atitinka registrai pateiktuose medicininiuose mirties liudijimuose ir kituose dokumentuose esančius duomenis.
18.5	Statistinių rodiklių rengimas	Rengiant statistinę informaciją taikomi statistinių duomenų grupavimo ir apibendrinimo metodai. Statistiniai duomenys yra apdorojami pagal mirties datą. Išankstiniai mėnesiniai duomenys skaičiuojami pagal mirties užregistravimo datą. Plačiau statistinių rodiklių rengimo procesas aprašytas <u>Mirties priežasčių statistinio tyrimo metodikoje.</u>
18.6	Sezono ir darbo dienų skaičiaus įtakos pašalinimas	Sezono ir darbo dienų skaičiaus įtaka statistiniams rodikliams nevertinama.
19	Pastabos ir kita informacija	-